

Memo

Datum 9 januari 2020 Van T. van Hoof
Onderwerp reactie internetconsultatie Spoedaanpak
stikstof

Aan Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties, Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

---

Kopie aan Maaïke Teeuwen, Ellen Bogaerts- van den
Brand

Naar aanleiding van de internetconsultatie stikstof bouw en infrastructuur stuur ik u namens Heijmans een reactie. Wij waarderen het dat de Rijksoverheid zich inzet om een oplossing te vinden voor de door de stikstofcrisis ontstane problematiek. Ook waarderen wij het dat wij middels deze consultatie een reactie kunnen geven waarbij wij wel opmerken dat de reactietijd voor de consultatie zeer kort is geweest.

Onze inhoudelijke reactie op de Regeling spoedaanpak stikstof is vooral een praktische reactie op de aanpak van de regeling. Deze zullen wij hierna artikelsgewijs toelichten:

Artikel 2.2

- Het aantal van 75.000 woningen suggereert dat dit een maximum betreft, hoewel dit niet als zodanig staat vermeld. Wordt er ook een register bijgehouden van het aantal vergunde woningen? Zover het aantal woningen niet relevant is voor de regeling is ons advies om het aantal woningen niet te noemen respectievelijk te benoemen als “ten minste” of “maximaal” in dit artikel. Het noemen van een aantal kan straks voor potentiële bezwaarmakers munitie zijn om een procedure te starten.
- In artikel I, onder A wordt het begrip woningbouwproject genoemd. Het begrip woning dan wel woningbouwproject kan zeer ruim zijn. Omvat het begrip ‘woningen’ bijvoorbeeld ook gemengde functies zoals een appartementencomplex inclusief niet voor bewoning bestemde ruimtes (bijvoorbeeld energie, commerciële en/of sociale bouwwerken)?
- Kan in de toelichting op de nieuwe regeling een instructie worden opgenomen hoe dient te worden omgegaan met deze Regeling indien voor de realisatie van woningen geen vergunning vereist blijkt maar voor de benodigde infrastructuur ten behoeve van deze woningen wel? Artikel 2.2. sub a bepaalt immers (onderstreping Heijmans) “ter realisatie van 75.000 woningen, inclusief noodzakelijke en direct met het nieuwbouwproject samenhangende (...) infrastructuur”. Dienen ‘noodzakelijk’ en ‘direct samenhangende’ als cumulatieve voorwaarden te worden gelezen of als een opsomming?

- De regeling is voor woningbouw niet van toepassing op een plan zoals bedoeld in artikel 2.7, eerste lid van de wet. Komt de haalbaar- en uitvoerbaarheid van nieuwe (woningbouw) plannen hiermee niet in het geding? Deze regeling wordt toch juist voor deze ontwikkelingen opgesteld? Begin 2020 worden voor een aantal projecten bij Heijmans concrete uitwerkingsplannen vastgesteld die nu geen gebruik kunnen maken van de nieuwe regeling.

Artikel 2.4

- Door de opzet van de regels komen emissies door sloop van bestaande niet gasloze woningen, kantoren, infrastructuur e.d. vanuit de referentiesituatie niet ten goede aan de natuur dan wel voor nieuwe projecten. Immers kan de situatie ontstaan dat per saldo de emissies niet toenemen maar juist afnemen. Deze vergunningsvrije activiteit komt nu niet terecht in het stikstofdepositieregister. Wordt deze kans nog meegenomen?
- Het reserveren van depositieruimte voor een project is onduidelijk. Kan een ieder ruimte reserveren en op basis waarvan?
- Wordt met het reserveren van depositieruimte geen rechtsongelijkheid dan wel onzekerheid gecreëerd?
- Komt er een voorbeeld/illustratie van het stikstofdepositieregister beschikbaar waarop eveneens kan worden gereageerd?
- In lid 6 staat omschreven dat terstond nadat gereserveerde ruimte is toegedeeld of vervallen, voor doorhaling zal worden zorggedragen. Wat is terstond? Hoe wordt dit geborgd? Hoe wordt bijgehouden dat gereserveerde ruimte wordt ingetrokken of wanneer toegedeelde ruimte niet volledig wordt benut (er worden bijvoorbeeld toch maar 80 in plaats van 100 woningen gebouwd vanwege tegenvallende verkoopaantallen)? Het is van belang dat de registratie actueel wordt gehouden zodat de gecreëerde ruimte daadwerkelijk kan worden benut.

Artikel 2.6/2.8

- Een woningbouwproject en de samenhangende maatregelen worden in de regel gefaseerd in tijd door meerdere partijen/initiatiefnemers uitgevoerd. Er kans dus sprake zijn van deelprojecten die gelijktijdig kunnen worden uitgevoerd met elk hun eigen vergunning. Onze vraag is of artikel 2.6 en 2.8 de mogelijkheid biedt om een project gefaseerd in deelprojecten te realiseren?
- Wat gebeurt er wanneer voor realisatie depositie in een kalenderjaar is toegekend en de planning van de werkzaamheden onvoorzien uitloopt waardoor ook depositie in een volgend kalenderjaar plaatsvindt? Hierin voorziet de regeling niet.
- Een emissiereductieplan wordt geïntroduceerd dat volgens de toelichting vormvrij is. Verder kijkend in artikel 2.9 en 2.10 wordt hieraan wel getoetst; het is o.a. één van de grondslagen bij beoordeling van de voorkeursvolgorde. Naar onze mening is een emissiereductieplan niet zo vrijblijvend als wordt gesuggereerd door deze vormvrij te maken. Kan ten minste worden vastgelegd welk doel een emissiereductieplan na moet streven dan wel waaraan dit moet voldoen?
- Voor de realisatie van tracébesluiten is sprake van een tijdelijke toename van stikstofdepositie per kalenderjaar tijdens de aanlegfase en de depositieruimte die betrekking heeft op de permanente toename. Onduidelijk is door wie en wanneer de stikstofdepositie tijdens de aanlegfase en gebruiksfase wordt bepaald, gereserveerd en toegekend?

Artikel 2.7

- Onze ervaring is dat na vaststelling Tracébesluit de realisatie en in gebruik name enkele jaren op zich laten wachten. De benodigde depositieruimte voor het Tracébesluit wordt echter al zeer vroeg toegekend voordat deze daadwerkelijk nodig is. Een woningbouwproject kan in de tussentijd gerealiseerd worden. Wordt de regeling dan wel het stikstofregister hierop aangepast zodat er geen spanningsveld ontstaat?

- Het bepalen van de stikstofemissies tijdens de aanlegfase van een Tracébesluit vraagt expertise van de opdrachtnemer mede omdat dit afhankelijk is van de fasering, ontwerpkeuzes en (beschikbaar) in te zetten materieel. Hoe wordt straks voorkomen dat voor de aanlegfase onvoldoende of juist een overmaat aan stikstofdepositie beschikbaar wordt gesteld in het stikstofregister?

Artikel 2.9

- De voorkeursvolgorde van de verschillende woningbouwprojecten lijkt nu niet objectief plaats te vinden. Deze wordt (o.a.) bepaald aan de hand van lokale en regionale woningbouwbehoefte en aan de hand van het emissiereductieplan (zie ter zake de opmerking bij art. 2.6/2.8). Voorkomen moet worden dat spanningsvelden ontstaan door niet objectieve toetsing.
- Vindt de toedeling bij een voorkeursvolgorde plaats binnen de gestelde 6 weken van lid 2?
- Ervaring leert dat nagenoeg alle provincies afdeling 3.4 Awb van toepassing verklaren bij een vergunning Wet natuurbescherming en de proceduretermijn 6 maanden is. In de toelichting staat een proceduretermijn genoemd van 13 weken. Hoewel al bij wet de proceduretermijn van 13 weken is bepaald verdient het onze voorkeur om in de regeling te benadrukken dat provincies niet mogen afwijken van de 13 weken proceduretermijn. De beoogde tijdwinst is anders alleen op papier van toepassing en niet in de praktijk.
- Wat gebeurt er met een vergunningaanvraag als deze niet wordt toegekend in verband onvoldoende depositieruimte dan wel niet prioriteit gekregen in de voorkeursvolgorde?
  - Zijn er dan leges verschuldigd?
  - Komt er een wachtlijst voor gereserveerde ruimte binnen bepaalde (hexagonen van) Natura 2000-gebieden wanneer deze ruimte weer beschikbaar komt? Moet de aanvraag opnieuw worden ingediend met bijbehorende tijd en kosten voor de aanvrager en bevoegd gezag, proceduretermijn e.d.?

Artikel 2.10

- De termijn van 3 jaar kan voor een groot woningbouwproject te kort zijn. Het project opknippen in deelprojecten die wel binnen 3 jaar kunnen worden gerealiseerd kan extra (leges) kosten met zich mee brengen. Biedt de regeling straks wel de mogelijkheid om de termijn van 3 jaar te verlengen? Het noemen van een termijn in de regeling kan straks voor potentiële bezwaarmakers munitie zijn om een procedure te starten.
- In het zo emissiearm realiseren van woningen zien wij geen restricties. De huidige opzet met een depositieberekening en een nog onduidelijk emissiereductieplan kan tot gevolg hebben dat oneerlijke concurrentie optreedt. Bouwbedrijven die inzetten met zo stikstof emissiearm materieel dan wel dit beloven in het emissiereductieplan, en dit niet (volledig) doen, hebben hierin een groot financieel voordeel. De depositieberekening met daarin het in te zetten materieel op basis van motorjaar en vermogen, inzet uren dan wel brandstofverbruik is arbitrair. Een grotere kans op toezicht op naleving van de vergunning dan wel een verplichte evaluatie achteraf is een in te zetten middel.

Afsluiting

Voor een eventuele toelichting is Heijmans graag beschikbaar.

Hoogachtend,

Ir. T van Hoof
Adviseur senior vergunning Heijmans